

UCHWAŁA NR
RADY GMINY WIERZBICA
z dnia

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wierzbica na lata 2024 – 2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r., poz. 40) art. 4¹ ust. 1, 2. 2a ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r., poz. 2151.) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023r., poz. 1939 ze zm.), Rada Gminy Wierzbica uchwala, co następuje:

§1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wierzbica na lata 2024 – 2027, w brzmieniu określonym załącznikiem nr 1 do niniejszej Uchwały.

§2. Na finansowanie zadań wynikających z programu przeznacza się środki przewidziane w budżecie gminy.

§3. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wierzbica.

§4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT GMINY
mgr Zdzisław Dulias

RADCA PRAWNY
mgr Antoni Leśniewski
(KL-R-275)

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wierzbica na lata 2024 – 2027

I. Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024 – 2027 określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.

Zgodnie z art. 4¹ Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi samorząd ma obowiązek prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. W szczególności działania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 2 ust. 4 lit. b Ustawy z dnia 17 grudnia 2021 roku o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Natomiast zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, zapobieganie narkomanii należy do zadań własnych gminy i obejmuje:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz

- dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
 - 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja zadań, o których mowa, jest prowadzona w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wierzbica, zwanego dalej Programem.

Realizując Program, należy przestrzegać ustawowego wymogu, aby każde zadanie, które zostało wpisane do Programu, dotyczyło profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w rozumieniu Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Tylko na takie zadania mogą zostać wydatkowane środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o czym mówi art. 11 „*W celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4¹ ust. 1 gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18*”.

Obok zadań dotyczących profilaktyki alkoholowej, Program zawiera również zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, wynikające z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Zamieszczenie zadań wynikających z dwóch odrębnych przepisów w jednym Programie wynika przede wszystkim z faktu, iż do znacznej części problemów będących skutkiem nadmiernego spożywania alkoholu czy brania używek można zaproponować zbieżne działania profilaktyczne. Wyniki różnorodnych badań, obserwacja zachowań młodych ludzi oraz rekomendacje Światowej Organizacji Zdrowia wskazują potrzebę zintegrowanego podejścia do profilaktyki używania substancji psychoaktywnych. Szczególnie młodzi ludzie mają tendencję do podejmowania zachowań ryzykownych dla zdrowia, do których należy przede wszystkim eksperymentowanie z narkotykami, dopalaczami, nikotyną i alkoholem. Zasadnym jest stworzenie programu dotyczącego profilaktyki zachowań ryzykownych szkodliwych dla zdrowia oraz łączenie różnorodnych form profilaktyki podejmowanych wobec młodego pokolenia.

Program ten jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii w Gminie Wierzbica. Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują.

1 stycznia 2021 roku weszła w życie ustawa z dnia 14 lutego 2020 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów. Ustawa ta wprowadziła m. in. zmiany do ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi tj. wprowadzenie opłat za napoje alkoholowe w opakowaniach o ilości nominalnej nieprzekraczającej 300 ml. W myśl art. 9³ ust. 4 cytowanej ustawy „Gmina przeznaczają środki, o których mowa w ust. 3 pkt. 1 na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu”.

Z dniem 1 stycznia 2022 roku weszła w życie Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 roku o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw. Zapisy ustawy

wskazują, że zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym powinny stanowić element gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

Uzależnienia behawioralne to takie formy zachowań, które związane są z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, gry komputerowe, nadmierne korzystanie ze smartfona itp.), a ich specyfiką jest m. in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami. Określona czynność staje się nałogowa wtedy, gdy zaczyna jej towarzyszyć silne pragnienie lub wewnętrzny przymus jej podejmowania z coraz większą częstotliwością.

II. Podstawy prawne:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 3) Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym;
- 4) Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw;
- 5) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 6) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- 7) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025.

III. Diagnoza lokalnych problemów społecznych mieszkańców Gminy Wierzbica:

Na przełomie III i IV kwartału 2023 roku na terenie Gminy Wierzbica została przeprowadzona Diagnoza Problemów Społecznych. W ramach diagnozy w listopadzie 2023 roku odbył się zogniskowany wywiad grupowy z przedstawicielami kluczowych instytucji działających na terenie naszej gminy (przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, placówek oświatowych i Policji). Zostały również przeprowadzone indywidualne wywiady pogłębione z przewodniczącą GKRPA, kierownikiem GOPS, przewodniczącym ZI oraz funkcjonariuszem Policji.

W ramach realizacji diagnozy zostały również badaniem objęte placówki oświatowe na terenie Gminy Wierzbica, tj.

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Wierzbicy;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Polanach;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zalesicach;
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Dąbrówce Warszawskiej;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Łączanach;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Rudzie Wielkiej.

W powyższych placówkach została przeprowadzona ankieta on-line, w której wzięło udział łącznie 187 uczniów, w wieku od 10 do 15 roku życia.

Została również udostępniona za pomocą mediów społecznościowych ankieta dla dorosłych mieszkańców Gminy Wierzbica, w której wzięło udział 102 osoby, z czego 78,22% stanowiły kobiety, a 21,78% mężczyźni.

1. Postrzegane problemy społeczne na terenie Gminy Wierzbica:

Dorośli ankietowani uważają, że najistotniejszym problemem społecznym na terenie Gminy jest spożywanie alkoholu, bezrobocie, zanieczyszczenie środowiska oraz kryzysy rodzinne. O nasileniu problemu bezrobocia świadczą także odpowiedzi 72% badanych, którzy przyznali, że byli kiedykolwiek bezrobotni, a średnio co piąty respondent określił szansę

na znalezienie pracy jako niewielką. Dorośli mieszkańcy Gminy zostali poproszeni o określenie swojej sytuacji gospodarczej – blisko 37% ankietowanych uznało, że zarządzają dochodem w sposób oszczędny i tylko dzięki temu wystarcza im na zaspokajanie wszystkich potrzeb.

Dorośli mieszkańcy zostali zapytani także o problem wykluczenia społecznego na terenie Gminy Wierzbica. Według największej części respondentów, osobami, które są nim najbardziej zagrożone to osoby z niepełnosprawnościami (39%), uzależnieni (35%), a także seniorzy (14%).

Wśród problemów społecznych, które występują wśród dzieci i młodzieży, bezpośrednio na terenie szkół w Gminie Wierzbica, biorący udział w badaniu nauczyciele, jako najistotniejsze wskazali kolejno: nadużywanie przez uczniów urządzeń elektronicznych, brak współpracy rodziców ze szkołą, niewłaściwe praktyki wychowawcze rodziców, problemy rodzinne w domach uczniów oraz brak właściwego nadzoru uczniów przez ich opiekunów. Rodzice z kolei najczęściej wskazywali na nadużywanie przez swoje dzieci urządzeń elektronicznych, przeciążenie uczniów obowiązkami oraz brak współpracy między lokalnymi instytucjami.

2. Problem alkoholowy:

Część osób dorosłych udzieliła niepoprawnej odpowiedzi na pytanie o szkodliwość alkoholu w wódce i piwie. Niewłaściwy pogląd na ten temat częściej występował w przypadku mężczyzn (9%), natomiast błędne przekonanie w tym zakresie posiadało 5% kobiet. Abstynencję alkoholową zadeklarował zbliżony odsetek oby płci – 24%. Najpopularniejszym alkoholem spożywanym przez mężczyzn jest piwo (59%). Wśród kobiet dominuje wino (43%), a najrzadziej była przez nie wskazywana wódka (4%). W porównaniu do ogólnopolskich badań przeprowadzonych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2020 roku, mieszkańcy Gminy Wierzbica rzadziej sięgają po alkohol – ogólny odsetek dorosłych mieszkańców Gminy wskazując, iż alkohol jest spożywany przez 76% badanych, natomiast w skali ogólnopolskiej było to 81%.

W szkołach podstawowych spożywanie alkoholu przez kolegów/koleżanki z klasy za większość uznało 2% uczniów, natomiast blisko 74% odpowiedziało, że nikt z ich klasy nie spożywa alkoholu. Świadomość tożsamości alkoholu występującego w różnych napojach nieco różnił się w zależności od płci uczniów – chłopcy częściej udzielali na to pytanie niepoprawnej odpowiedzi. Wśród przebadanych uczniów, większość nigdy nie spożywała alkoholu (88%). Jednakże inicjację alkoholową ma za sobą 12% młodych mieszkańców Gminy – największy odsetek uczennic PSP im. Stefana Żeromskiego w Wierzbicy, a w przypadku chłopców, największy odsetek uczniów ZSP w Rodzie Wielkiej.

Należy zwrócić uwagę na bardzo wczesny wiek inicjacji alkoholowej, według zebranych wyników badań, wśród uczniów szkół podstawowych miała ona najczęściej miejsce przed ukończeniem 9 roku życia lub między 10, a 12 rokiem życia. Tak wczesna inicjacja alkoholowa stanowi problem, na który należy zwrócić uwagę przy projektowaniu działań profilaktycznych adresowanych do młodej grupy odbiorców. Najczęściej uczniowie pierwszy raz próbowali alkoholu w domu. Wskazuje to na to, że inicjacja alkoholowa często dzieje się z przyzwolenia rodziców i konieczne są działania profilaktyczne obejmujące także grupę rodziców. Sytuacje wakacji i imprez są również szczególnie częstym miejscem inicjacji alkoholowej, co potwierdzają badania ogólnopolskie i szczególnie w przypadku sytuacji wakacyjnych warto organizować działania profilaktyczne połączone z pólkoloniami i koloniami, aby profilaktyka sprzęgła się w czasie z potencjalną inicjacją. Wydaje się, że wszelkie proponowane działania edukacyjne i rekreacyjno-sportowe mogą być skutecznie uzupełniane o treści czy programy profilaktyczne. 82% uczniów po inicjacji alkoholowej,

aktualnie już go nie spożywa. Alkohol częściej w większej częstotliwości spożywają chłopcy (blisko 5% wskazało na spożywanie go kilka razy w miesiącu). Uczniowie obu płci najczęściej sięgają po piwo.

Uczniowie szkół podstawowych w wieku 11-15 lat zamieszkujących Gminę Wierzbica znacznie rzadziej sięgali po alkohol w porównaniu do badań ogólnopolskich HBSC z 2018 roku. W Gminie prawie 13% młodych mieszkańców w przedziale wiekowym 11-15 lat jest po inicjacji alkoholowej, a więc o 22 pp. mniej w porównaniu do Polski, gdzie wskaźnik spożycia wyniósł niemal 35%.

3. Problem nikotynowy wśród uczniów oraz sięganie po leki i napoje energetyzujące:

Otrzymane wyniki badań pozwalają stwierdzić, że sięganie po wyroby nikotynowe nie jest popularne wśród uczniów szkół podstawowych z Gminy Wierzbica. Do palenia papierosów (w tym także e-papierosów/podgrzewaczy tytoniu) przyznało się blisko 9% młodych respondentów, spośród których większość obecnie już nie pali. Inicjacja nikotynowa w większości przypadków miała miejsce w domu uczniów, co podobnie jak w przypadku sięgania po alkohol, wymaga objęcia działaniami profilaktycznymi także rodziców, w celu przeciwdziałania przyzwoleniu na sięganie po wyroby nikotynowe.

W porównaniu do ogólnopolskich badań HBSC z 2018 roku, odnotowuje się rzadsze palenie papierosów przez uczniów Gminy w wieku 11-15 lat. W badaniach HBSC odsetek uczniów po inicjacji nikotynowej wynosi niemal 22%, a więc jest wyższy o 13 pp.

Jeżeli chodzi o sięganie po leki przez młodych mieszkańców Gminy, większość uczniów zażywa je w przypadku choroby i z polecenia lekarza. Po lekarstwa bez wyraźnych wskazań medycznych częściej sięgają dziewczęta.

Zebrane wyniki badań wskazują, że po napoje energetyczne kiedykolwiek sięgnęło 61% uczniów, spośród których 6% pije je kilka razy w tygodniu, a 1% - codziennie. Napoje energetyczne częściej są spożywane przez chłopców.

4. Problem narkotykowy:

Wyniki badań przeprowadzone wśród uczniów Gminy Wierzbica wskazują, iż skala sięgania po narkotyki jest niewielka. Zaledwie 1% uczniów zadeklarowało sięgnięcie po narkotyki, a 2% badanych przyznało, że chciałoby spróbować tego typu substancji, gdyby nadarzyła się ku temu okazja. Choć przebadani uczniowie w znikomym stopniu wyrażają zainteresowanie narkotykami, należy jednak pamiętać, iż wiek uczniów biorących udział w badaniu był stosunkowo niski - respondenci mieli od 10 do 15 lat. Zatem uzyskane odpowiedzi nie stanowią ogólnego obrazu zjawiska sięgania po narkotyki wśród młodzieży zamieszkującej Gminę.

Większość dorosłych mieszkańców deklaruje, że nie używała narkotyków (90%). Według danych ogólnopolskich w ciągu całego życia 16,1% populacji Polski próbowało jakiegoś narkotyku. Odsetek użytkowników narkotyków na terenie Gminy, wynoszący 10% jest zatem niższy w porównaniu do danych ogólnopolskich. Większy odsetek osób badanych, które odpowiadały, że stosowały środek uznawany za narkotyk, był w grupie mężczyzn i wynosił 12%. Większość respondentów nie miała wiedzy na temat dostępności substancji uznawanych za narkotyki na terenie Gminy. Niemniej w opinii 8% jest to łatwe i właściwie każdy może je zdobyć, a 14% badanych zna konkretne osoby/miejsca na terenie Gminy, w których można zakupić nielegalne substancje. Zebrane dane wskazują, że choć problem narkotykowy nie przybiera znaczących rozmiarów w Gminie, to jednak jego występowanie powinno zostać uwzględnione w projektowanych działaniach profilaktycznych przeciwdziałających uzależnieniom.

5. Problem uzależnień behawioralnych:

Wśród uczniów biorących udział w badaniu, blisko 24% przyznało, że kiedykolwiek grało w gry, w których mogli wygrać pieniądze. Częściej w tego typu gry grali chłopcy.

Zebrane wyniki badań pozwoliły na oszacowanie skali uzależnienia od Internetu wśród młodych ankietowanych. Większość uczniów w ciągu minionego roku przeznaczała na korzystanie z Internetu więcej czasu, niż pierwotnie zakładało (75%). Znaczna część respondentów podczas ostatniego roku odczuwało niepokój i stres w wyniku braku możliwości skorzystania z sieci, blisko 6% uczniów wskazało, że doświadczyło tego wielokrotnie. Badanym zdarzało się także zaniedbywać naukę lub inne aktywności na rzecz korzystania z Internetu – wielokrotnie zdarzało się większemu odsetkowi chłopców (39%).

Uczniowie korzystając z Internetu najczęściej słuchają muzyki i kontaktują się ze znajomymi.

W kontekście grania przez uczniów w gry na urządzeniach elektronicznych, do codziennej tego typu aktywności przyznało się blisko 35% badanych. Uczniowie najczęściej przeznaczają na to od 1 do 2 godzin, niemniej ponad 6 godzin dziennie poświęca na to 3% respondentów. W zakresie różnic międzypłciowych można stwierdzić, że zdecydowanie więcej czasu na granie w gry poświęcają chłopcy. Ankietowani najchętniej grają w gry akcji, przygodowe i rekreacyjne, symulacyjne oraz gry sportowe i wyścigowe. Części respondentów zdarzało się zaniedbywać naukę i inne aktywności przez granie w gry – przyznawał się do tego większy odsetek uczniów płci męskiej. Dominującym powodem, dla którego uczniowie wybierają tego typu aktywność jest według 65% respondentów zabawa. Jednakże część badanych przyznało, że zdarza im się rekompensować zły nastrój graniem w gry – wielokrotnie zdarzało się to 7% chłopcom i 5% dziewczętom.

Aktywność w sieci wiąże się z ryzykiem narażenia dzieci i młodzieży na kontakt ze szkodliwymi treściami, np. pornografią. Z uzyskanych wyników badań można stwierdzić, że kontakt z tego typu treściami miało niemal 26% badanych uczniów, spośród których 5% więcej niż 20 razy, zatem można wywnioskować, iż ta część ankietowanych ma regularny dostęp do pornografii.

Dorośli mieszkańcy spędzają zazwyczaj od 1 do 2 godzin na korzystaniu z Internetu (42%), niemniej większość przyznało, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzało się im poświęcać na to więcej czasu niż planowali (61%). Najczęstszymi aktywnościami podejmowanymi w sieci są kolejno: kontaktowanie się ze znajomymi (21%) oraz poszukiwanie informacji o wydarzeniach w kraju i na świecie (20%). Część dorosłych mieszkańców przyznało, że zdarza im się odczuwać lęk, że ominie ich coś ważnego, co ma miejsce w Internecie (11%). Odczuwanie stresu lub niepokoju w wyniku braku możliwości skorzystania z Internetu jest częściej odczuwalne w przypadku mężczyzn.

Z zebranego materiału badawczego wynika, że problem hazardu wśród dorosłych mieszkańców Gminy nie przybiera niepokojących rozmiarów. Na znajomość osoby uzależnionej od hazardu wskazało 40% badanych, spośród których 14% zna kilka takich osób, niemniej część respondentów ma błędne przekonanie lub nie jest świadoma tego, że od hazardu można się uzależnić. Sami badani najchętniej biorą udział w konkursach polegających na wysyłaniu płatnych smsów oraz grają na automatach lub innych maszynach w salonach gier. Stosunkowo popularne są także zakłady bukmacherskie.

Badaniu zostało także poddane zjawisko pracoholizmu oraz zakupoholizmu wśród dorosłych mieszkańców. Zebrane wyniki badań nie wykazują niepokojących rozmiarów zarówno jednego, jak i drugiego problemu. Skłonności do wykonywania pracy kosztem innych czynności przyznało się 24% osób, natomiast w kontekście zakupoholizmu, większość mieszkańców pozwala sobie na zakup nowych rzeczy raz w miesiącu lub rzadziej.

6. Problem przemocy:

Sprawcami przemocy domowej wobec dzieci bywają zarówno mężczyźni i kobiety, najczęściej rodzice lub opiekunowie, ale także inni członkowie rodziny (np. dziadkowie, starsze rodzeństwo). Natomiast niektóre badania wskazują, że kobiety stosujące przemoc częściej niż mężczyźni kierują ją wobec dzieci.¹

Zebrany materiał badawczy wykazuje, że kiedykolwiek w swoim domu przemoc doświadczyło łącznie blisko 13% uczniów. Kolejno po 4% wskazało, iż doznało przemocy fizycznej i psychicznej, a 5% ankietowanych doznało obu ich rodzajów. Generalnie doświadczenie przemocy było nieco częstsze w przypadku dziewcząt. 46% uczniów wskazało, że ich rodzice nie stosują żadnych kar. Natomiast ci uczniowie, których rodzice lub opiekunowie stosują kary, zapytani o ich rodzaje najczęściej wskazywali na różnego rodzaju zakazy (41%).

Z udzielonych odpowiedzi młodych mieszkańców Gminy wynika, że przemoc w Internecie w postaci hejtu doświadczyło prawie 42% z nich, przy czym częściej na doznanie go wskazywali chłopcy.

W ciągu roku poprzedzającego badanie, uczniowie wskazywali, że najczęściej wielokrotnie doznawali wykluczenia przez innych uczniów (średnio 10%) oraz przemocy fizycznej (9%). Blisko co piąty uczeń wskazał, że doświadczył kradzieży. Najrzadziej wskazywanym incydentem było napastowanie seksualne oraz zmuszanie do fundowania używek.

Uczniowie zapytani o to, do kogo zwróciliby się w przypadku doświadczania przemocy, w większości wskazali rodziców (72%). Niepokojące jest to, że niewielki odsetek uczniów zwróciłoby się z tym problemem do wychowawcy lub psychologa/pedagoga szkolnego.

Podsumowując należy zauważyć, że problem przemocy szkolnej w badanych szkołach jest widoczny i wymaga przemyślanych działań profilaktycznych. Szczególnie istotna wydaje się rola nauczycieli oraz mała tendencja uczniów do informowania o problemie przemocy dorosłych. Wynikać to może ze zbyt małego zaufania do nauczycieli. Jednym z ważnych czynników chroniących może być tutaj dobra relacja z nauczycielem, która pozwoli uczniom zwrócić się o pomoc w potrzebie doświadczania przemocy.

Z badań kwestionariuszowych wynika, że ponad połowa dorosłych mieszkańców zna gospodarstwa domowe, w których dochodzi do różnych form przemocy (52%). Taki sam odsetek respondentów wskazało także na bezpośrednią znajomość osób doświadczających przemocy fizycznej lub psychicznej. Według respondentów najczęstszym rodzajem doświadczanej przemocy jest przemoc psychiczna (69%), a w dalszej kolejności fizyczna (25%) oraz ekonomiczna (6%). Zdaniem większości mieszkańców przemocy najczęściej doświadczają kobiety (69%), jednakże co siódmy badany stwierdził, że problem ten równie często dotyczy obu płci (14%). W kontekście cyberprzemocy, 40% badanych przyznało, że znają osoby, które stały się jej ofiarą.

Mieszkańcy Gminy w 3% wykazują pozytywny stosunek wobec stosowania kar fizycznych wobec dzieci, a co szósty badany uznaje stosowanie ich od czasu do czasu za dobrą metodę wychowawczą. 12% ankietowanych uważa, że surowe wychowanie hartuje dziecko i pozwala lepiej sobie radzić w życiu, a 7% respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że strach dziecka przed rodzicami ułatwia jego wychowanie.

Pytanie o stosunek wobec kar fizycznych zostało także zadane rodzicom i nauczycielom biorącym udział w diagnozie szkolnej. Jak wynika z uzyskanych odpowiedzi,

¹ Makara-Studzińska, M., Grzywa, A., Turek, R. (2005). Kobiety oblicza stosowania przemocy, Lublin.

zdecydowaną akceptację kar fizycznych wykazuje 1% rodziców, a 7% uznaje ją za odpowiednią od czasu do czasu. W przypadku nauczycieli od czasu do czasu jest ona akceptowalna przez 5% badanych.

7. Znaczenie czynników chroniących i czynników ryzyka:

Dla uczniów ważnym czynnikiem chroniącym jest sposób spędzania czasu wolnego. Respondenci najczęściej wskazywali, że spędzają go na korzystaniu z urządzeń elektronicznych (27%), spotkaniach ze znajomymi (23%) oraz uprawianiu sportu (21%). Mniejsza liczba wskazań dotyczyła oglądania telewizji (10%), czytania książek i wyjazdów poza miejsce zamieszkania (kolejno po 8%). Różnorodne formy spędzania czasu pomagają w pozytywny sposób radzić sobie z emocjami, stresem i frustracją.

Poczucie bezpieczeństwa odgrywa fundamentalną rolę w życiu każdego człowieka. Warto podkreślić, iż zapewnienie bezpieczeństwa w szkole jest jednym z kluczowych wyzwań stojących przez każdą placówką oświatową oraz kadrą pedagogiczną. Na poczucie bezpieczeństwa w danej szkole lub klasie składają się przede wszystkim dobre relacje z rówieśnikami oraz zaufanie do nauczycieli. Na podstawie zgromadzonych wyników badań można stwierdzić, że większość uczniów przeważnie czuje się bezpiecznie na terenie swojej szkoły (47%), a blisko 29% ankietowanych zawsze czuje się w niej bezpiecznie. Niemniej, brak całkowitego poczucia bezpieczeństwa w placówce oświatowej posiada pewna część uczniów, wskazał na to największy odsetek badanych uczniów ZSP w Zalesicach oraz PSP im. Stefana Żeromskiego w Wierzbicy. Większość uczniów oceniło, że dobrze czuje się w swojej klasie. Prawie 24% badanych darzy zaufaniem większość swoich nauczycieli, jednak co dziewiąty ankietowany nie ufa żadnemu z nich. Uczniowie oceniając relacje ze swoimi rodzicami, w większości uznali, iż są one bardzo dobre, jednak 9% respondentów oceniło je jako raz dobre, a raz złe.

Na podstawie dokonanej diagnozy należałoby wdrożyć do szkół zajęcia z tematyki rozwiązywania konfliktów w klasie, wzmacniania asertywności oraz mające na celu wzrost integracji pomiędzy uczniami. Istotną rolę odgrywają także zajęcia dodatkowe, zgodne z zainteresowaniami uczniów, które w skuteczny sposób służą nawiązywaniu pozytywnych relacji rówieśniczych, odwracają uwagę od substancji psychoaktywnych i promują zdrowy styl życia.

Wśród czynników ryzyka można wyróżnić przede wszystkim stosunkowo łatwą dostępność do zakupu alkoholu i wyrobów nikotynowych. Jak wynika z zebranych danych, części uczniom udało się w samodzielny sposób zakupić alkohol (16%) oraz papierosy (34%). Młodzi mieszkańcy Gminy poproszeni o określenie stopnia trudności nabycia poszczególnych substancji wskazali, że najłatwiej byłoby im zakupić papierosy – zdaniem 6% uczniów jest to łatwe i każdy może je nabyć, żadnych problemów z zakupem alkoholu nie miałyby 3% osób, natomiast narkotyki mogłoby bez wysiłku zakupić 1% respondentów. Należałoby przede wszystkim ograniczyć dostęp młodych ludzi do tego typu substancji i być może zmienić sposób i zakres materiału w przeprowadzanych zajęciach profilaktycznych. Równie ważne jest zaangażowanie rodziców i uświadomienie im, jakie negatywne skutki może mieć społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu i sięganie po wyroby nikotynowe przez młodzież.

8. Tajemniczy klient:

W ramach realizacji diagnozy przeprowadzono audyt w punktach sprzedaży napojów alkoholowych, badanie przeprowadzono metodą „tajemniczego klienta”. Zgłoszone do badania zostały 22 punkty, natomiast tylko w 18 punktach zrealizowano badanie. W większości ze sprawdzonych punktów sprzedających napoje alkoholowe (11 na 18), podczas próby zakupu alkoholu przez „Tajemniczego klienta”, sprzedawcy nie wymagali dokumentu, który

potwierdzał wiek nabywcy. Przeprowadzony audyt wskazuje na konieczność realizacji szkoleń dla sprzedawców dotyczących konsekwencji sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

Szczegółowe wyniki z przeprowadzonej diagnozy znajdują się w dokumencie pn. „Diagnoza problemów społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przemocą domową i rówieśniczą Gminy Wierzbica” opracowanej w 2023 r. przez Centrum Działań Profilaktycznych. Przeprowadzony audyt wskazuje na konieczność realizacji szkoleń dla sprzedawców dotyczących konsekwencji sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

IV. Adresaci:

Problemy związane z nadużywaniem alkoholu dotyczą znacznej części społeczeństwa, dlatego Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Wierzbica, którzy w życiu spotykają się z problemem nadużywania alkoholu oraz narkotyków w sposób ryzykowny i szkodliwy; uzależnionych, którzy wymagają leczenia (działania terapeutyczno-korekcyjne); utrzymujących abstynencję i współuzależnionych (działania wspierające).

Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej adresowane są głównie do całych grup, w szczególności do dzieci i młodzieży, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych ze stosowaniem substancji psychoaktywnych oraz zażywaniem alkoholu. Działania uprzedzające z zakresu profilaktyki selektywnej skierowane są do jednostek lub grup zwiększonego ryzyka, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne, narażone są na większe od przeciętnego niebezpieczeństwa wystąpienia problemów związanych z uzależnieniami i przemocą. Działania powstrzymujące z zakresu profilaktyki wskazującej skierowane są do jednostek lub grup demonstrujących wczesne symptomy związane z uzależnieniem. Program adresowany jest także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką. W szczególności:

- dzieciom i młodzieży,
- osobom dorosłym pijącym szkodliwie i ryzykownie;
- osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych;
- osobom współuzależnionym od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych;
- osobom uzależnionym behawioralnie;
- ofiarom przemocy w rodzinie,
- sprawcom przemocy w rodzinie

V. Cele:

Cel główny:

Ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego wynikających ze spożycia alkoholu, zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Podniesienie świadomości lokalnej społeczności w zakresie szkodliwości uzależnień dla zdrowia.

Cele szczegółowe:

- 1) zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz członków ich rodzin;
- 2) udzielenie rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przez przemocą w rodzinie;

- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz przemocy w rodzinie w szczególności dla dzieci i młodzieży;
- 4) prowadzenie działań profilaktycznych, informacyjnych, edukacyjnych oraz szkoleniowych w zakresie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi;
- 5) ograniczenie skali zjawiska uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

VI. Sposoby realizacji programu:

Powyższe cele i zadania będą realizowane poprzez:

1. Udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym, narkomanii oraz przemocy.
2. Ograniczanie dostępności alkoholu i innych środków psychoaktywnych, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży poprzez szkolenia sprzedawców napojów alkoholowych oraz poprzez kontrole sklepów i lokali gastronomicznych.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży.
4. Realizację programów profilaktycznych, w tym programów rekomendowanych, na rzecz dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo – wychowawczych, a także różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, służące promocji zdrowego stylu życia.
5. Podejmowanie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego osób zgłaszanych do Komisji oraz przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkohol, a także motywowanie osób zgłoszonych do Komisji w celu podjęcia leczenia odwykowego.
6. Wspieranie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczaniu społecznemu i marginalizacji osób uzależnionych i ich rodzin.

VII. Formy pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin:

- 1) Przeprowadzanie rozmów motywujących z osobami uzależnionymi do podjęcia leczenia odwykowego.
- 2) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu tj. zalecenie przeprowadzenia badania przez biegłego sądowego psychiatrę i psychologa w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania formy leczenia.
- 3) Kierowanie wniosku do sądu o orzeczenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego.
- 4) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej.
- 5) Dofinansowanie obozów, kolonii, wycieczek z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.
- 6) Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Posterunkiem Policji, Punktem Konsultacyjnym ds. rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych oraz Kuratorem Sądowym w zakresie pomocy rodzinom, w których występują problemy z nadużywaniem alkoholu, substancji psychoaktywnych i przemocą.

VIII. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie uzależnień behawioralnych, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii:

- 1) Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień behawioralnych, profilaktyką alkoholową i przeciwdziałaniem narkomanii, np. szkolenia, wykłady.
- 2) Zakup i rozpowszechnianie materiałów profilaktycznych - prasy, broszur, plakatów, ulotek, książek z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych, rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych.
- 3) Organizowanie i finansowanie warsztatów i programów profilaktycznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych.
- 4) Organizowanie i dofinansowywanie działalności świetlic środowiskowych oraz ich wyposażenie w sprzęt niezbędny do właściwego zagospodarowania wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz remonty i inwestycje w tym zakresie.
- 5) Finansowanie szkoleń, kursów oraz kosztów związanych z dojazdem na szkolenia i kursy służące podniesieniu kompetencji w zakresie wiedzy o uzależnieniach dla osób stykających się z problematyką uzależnień i przemocy w rodzinie m. in. nauczycieli, pracowników socjalnych, funkcjonariuszy policji, członków GKRPA, członków Zespołu Interdyscyplinarnego, pracowników administracji zajmujących się wydawaniem zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
- 6) Podejmowanie działań edukacyjnych, kontrolnych i interwencyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie ich dostępności i przestrzegania zakazu sprzedawania i spożywania przez nieletnich napojów alkoholowych.
- 7) Promocja i profilaktyka zdrowego stylu życia poprzez udział w ogólnopolskich kampaniach promujących trzeźwość.
- 8) Wspieranie działań podejmowanych przez organizacje rządowe, pozarządowe i środowisko wzajemnej pomocy, które są ukierunkowane na zapobieganie i zmniejszenie szkód powodowanych uzależnieniami.
- 9) Organizacja i/lub finansowanie zajęć dla rodziców mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych, społecznych oraz przygotowujących rodziców do wychowywania dzieci bez przemocy, alkoholu, środków psychoaktywnych oraz w zakresie uzależnień behawioralnych.
- 10) Prowadzenie badań i monitorowanie problemów społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.

IX. Przewidywalne efekty realizacji Programu:

- 1) Podniesienie świadomości mieszkańców Gminy Wierzbica wobec skutków nadużywania alkoholu, środków psychotropowych, stosowania przemocy oraz skutków związanych z uzależnieniami behawioralnymi.
- 2) Zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczeniem alkoholizmu na terenie Gminy Wierzbica.
- 3) Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach, wynikających z uzależnienia i współuzależnienia.
- 4) Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.
- 5) Promocja zdrowego stylu życia wolnego od alkoholu i innych środków uzależniających.

X. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- 1) Komisja realizuje powyższe zadania w oparciu o Ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii.
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje czynności zmierzające do podjęcia leczenia odwykowego osób zgłoszonych do Komisji w szczególności poprzez:
 - 2.1) przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkohol,
 - 2.2) przeprowadzanie rozmów motywacyjnych z osobami zgłoszonymi do Komisji w celu podjęcia leczenia odwykowego,
 - 2.3) kierowanie osób nadużywających alkohol na badanie przez biegłego sądowego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
 - 2.4) kierowanie wniosków do sądu o orzeczenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego,
 - 2.5) opiniowanie wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych,
 - 2.6) udzielanie rodzinom pomocy psychospołecznej, w których występują problemy alkoholowe,
 - 2.7) prowadzenie działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia,
 - 2.8) praca w Zespole Interdyscyplinarnym i grupach roboczych w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie,
 - 2.9) Udzielanie konsultacji członkom rodzin z problemem alkoholowym.
- 3) Posiedzenia Komisji odbywają się stosownie do potrzeb, co najmniej raz w miesiącu.
- 4) Koordynację realizacji programu powierza się przewodniczącemu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 5) Do zadań Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego należy:
 - 5.1) przygotowanie projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
 - 5.2) opisywanie dokumentów księgowych, na podstawie których będą dokonywane wydatki w ramach Programu,
 - 5.3) określanie zgodności podejmowanych działań z Programem,
 - 5.4) współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i uzależnień od środków psychoaktywnych,
 - 5.5) sporządzenie w imieniu Wójta projektu raportu z wykonania w danym roku programu i efektów jego realizacji, który zostanie przedłożony Radzie Gminy w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.
- 6) Pod nieobecność przewodniczącego pracami Komisji kieruje wiceprzewodniczący Komisji.
- 7) Do zadań sekretarza Komisji należy:
 - 7.1) sporządzanie protokołów z posiedzenia Komisji,
 - 7.2) sporządzanie listy obecności z posiedzenia Komisji,
 - 7.3) przekazywanie dokumentacji będącej przedmiotem posiedzenia do odpowiednich instytucji,
 - 7.4) opisywanie dokumentów księgowych, na podstawie których będą dokonywane wydatki w ramach Programu (podczas nieobecności Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego).
- 8) Wójt Gminy sprawuje na bieżąco nadzór nad realizacją Programu i podejmuje niezbędne działania do osiągnięcia wyznaczonych celów.
- 9) Zgodnie z art. 4¹ ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w skład gminnych komisji rozwiązywania problemów

alkoholowych wchodzą osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

XI. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wierzbicy:

- 1) Konieczność ujęcia w Gminnym Programie zasad wynagradzania członków GKRPA nakłada art. 4¹ ust. 5 w/w ustawy. W związku z powyższym, za udział w jednym posiedzeniu Komisji przysługuje wynagrodzenie brutto w wysokości:
 - Przewodniczącemu Komisji – 9%
 - Wiceprzewodniczącemu – 8%
 - Sekretarzowi Komisji – 7%
 - Członkowi Komisji – 6%

Minimalnego wynagrodzenia za pracę aktualnie obowiązującego określonego w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej.

- 2) Podstawą do wypłaty wynagrodzeń, o których mowa w powyższym punkcie stanowi sporządzona i podpisana przez przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego lista (listy) obecności z podpisami członków Komisji biorących udział w jej pracach.
- 3) Wypłata wynagrodzenia dokonywana będzie przelewem na wskazany przez członka Komisji rachunek bankowy w terminie do 20-go dnia miesiąca następującego po miesiącu przepracowanym.
- 4) W przypadku nieobecności Przewodniczącego na posiedzeniu Komisji obowiązki wynikające z prowadzenia posiedzenia Komisji przejmuje Wiceprzewodniczący, który zachowuje prawo do wynagrodzenia w wysokości przysługującym Przewodniczącemu.
- 5) Ponadto przewiduje się dodatkowe wynagrodzenie za użycie własnego środka transportu w związku z czynnościami na rzecz pracy w GKRPA (m.in. w związku z kontrolą punktów sprzedaży napojów alkoholowych, uczestnictwem w szkoleniach, itp.).

XII. Źródła finansowania:

- 1) Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie są środki finansowe budżetu gminy stanowiące dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze, zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 2) Dochody te stanowią dochód gminy, który w całości jest przekazywany na realizację programu. Zgodnie z art. 18² w/w ustawy środki te nie mogą być przeznaczone na inne cele.

XIII. Harmonogram działań:

Cel strategiczny: Ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego wynikających z używania alkoholu i środków psychoaktywnych				
Cele szczegółowe	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki	Czas realizacji
Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej dla	Prowadzenie punktu konsultacyjnego ds. rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków psychotropowych	GKRPA	- liczba osób korzystających z pomocy terapeuty uzależnień, - liczba osób uczestniczących w spotkaniach edukacyjnych	2024 - 2027
	Szerokie informowanie społeczeństwa o możliwościach korzystania z pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych	Placówki oświatowe, GOPS, GKRPA	- rozpowszechnianie ulotek, plakatów, broszur,	

osób uzależnionych od alkoholu i/lub środków psychotropowych oraz członków ich rodzin	od alkoholu i/lub środków psychoaktywnych poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjnych i udział w kampaniach społecznych		- realizacja kampanii profilaktycznych	2024 - 2027
	Finansowanie opinii (psychologicznych i psychiatrycznych) sporządzonych przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, kierowanie spraw do sądu osób uzależnionych od alkoholu	GKRPA	- liczba wydanych opinii, - liczba złożonych wniosków do sądu	2024 - 2027
Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i/lub uzależnienia od środków psychotropowych pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	Finansowanie działalności Świetlicy Środowiskowej „Betania”, która w ramach realizowanych działań prowadzi zajęcia o charakterze profilaktycznym i wychowawczym, organizowanie wyjazdów	Urząd Gminy GKRPA	- liczba dzieci korzystających ze wsparcia w świetlicy środowiskowej, - liczba dzieci biorących udział w wyjazdach, - liczba wyjazdów	2027 - 2027
	Konsultacje osób zgłoszonych z członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	GKRPA	- liczba wniosków skierowanych do GKRPA	2024 - 2027
	- motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego w szpitalu, poradni - motywowanie osób uzależnionych od alkoholu i/lub środków psychoaktywnych do skorzystania z pomocy terapeuty	GKRPA GOPS	- liczba przeprowadzonych rozmów motywujących, - liczba osób, które podjęły leczenie w szpitalu	2024 - 2027
	- udzielanie osobom i rodzinom objętych procedurą Niebieskiej Karty pomocy psychologicznej i prawnej	GKRPA GOPS	- liczba osób korzystających z pomocy psychologa i prawnika	2024 - 2027
	Finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych służących podniesieniu kompetencji w zakresie wiedzy o uzależnieniach dla osób stykających się z problematyką uzależnień i przemocy w rodzinie	Placówki oświatowe, GOPS, GKRPA, policja	- liczba placówek biorących udział w szkoleniu, liczba kursów i szkoleń, - liczba osób biorących udział w kursie lub szkoleniu	2024 - 2027
	Promocja wśród dorosłych mieszkańców gminy ogólnopolskich		- liczba rozprowadzonych materiałów edukacyjnych,	2024 - 2027

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz przemocy domowej w szczególności dla dzieci i młodzieży	kampanii m.in. poprzez rozprowadzanie materiałów edukacyjnych	Placówki oświatowe, GOPS, GKRPA	- liczba przeprowadzonych kampanii	
	Zakup materiałów edukacyjnych zawierających podstawowe informacje na temat uzależnień behawioralnych, adresowanych do nauczycieli i pedagogów	GKRPA, placówki oświatowe	- liczba zakupionych materiałów	2024 - 2027
	Organizowanie zajęć profilaktycznych lub warsztatowych dla dzieci i młodzieży, związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych i/lub alkoholu	Placówki oświatowe, GKRPA, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne działające na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii	- liczba przeprowadzonych zajęć, warsztatów - liczba uczniów biorących udział w zajęciach lub warsztatach	2024 - 2027
	Organizowanie konkursów promujących zdrowy i trzeźwy styl życia	Jednostki organizacyjne gminy, GKRPA, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne działające na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii	- liczba placówek/institucji i/lub osób, które zorganizowały konkursy, - liczba uczniów, którzy wzięli udział w konkursach	2024- 2027
	Finansowanie lub dofinansowanie działań profilaktycznych polegających na promocji spędzania wolnego czasu bez używek poprzez organizowanie lokalnych imprez o charakterze prozdrowotnym, społecznym dla dzieci i młodzieży	Jednostki organizacyjne gminy, GKRPA, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne działające na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii	- liczba zorganizowanych imprez lokalnych, - liczba osób biorących udział w wydarzeniach	2024 - 2027
	Organizowanie spotkań, prelekcji i szkoleń ze specjalistami w dziedzinie profilaktyki uzależnień, przemocy domowej dla dzieci, młodzieży i dorosłych	Jednostki organizacyjne gminy, GKRPA, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne działające na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii	- liczba przeprowadzonych spotkań, prelekcji, szkoleń	2024 - 2027
	Organizowanie i finansowanie szkoleń dla członków GKRPA	GKRPA	- liczba przeprowadzonych szkoleń,	2024 - 2027

	oraz sprzedawców alkoholu		- liczba osób biorących udział w szkoleniach	
	Organizowanie warsztatów, seminariów dla nauczycieli z zakresu zachowań problematycznych dzieci i młodzieży	Placówki oświatowe, GKRPA	- liczba przeprowadzonych warsztatów, seminariów, - liczba osób biorących udział w warsztatach, seminariach	2024 - 2027
	Opracowanie Diagnozy lokalnych problemów/zagrożeń społecznych	GKRPA	- liczba opracowanych dokumentów	2026
Ograniczanie skali zjawiska uzależnienia od alkoholu, narkotyków i/lub innych środków psychotropowych	Współpraca ze sklepami prowadzącymi sprzedaż napojów alkoholowych i alkoholu	GKRPA Urząd Gminy	- liczba sklepów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych i alkoholu	2024 - 2027
	Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych odwołujących się do strategii profilaktycznych	Placówki oświatowe, GKRPA, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe	- liczba dzieci biorących udział w zajęciach, - liczba zajęć sportowych	2024 - 2027
	Wspomaganie działań kulturalno – muzycznych promujących zdrowy i trzeźwy styl życia w środowisku lokalnym	Jednostki organizacyjne gminy, GKRPA, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne działające na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii	- liczba środowisk biorących udział, - liczba działań, - liczba osób biorących udział	2024 - 2027
	Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych oraz opracowanych przez pedagogów, nauczycieli w placówkach oświatowych oraz stowarzyszeniach i organizacjach pozarządowych skierowanych do dzieci i młodzieży	Placówki oświatowe, GKRPA, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe	- liczba programów profilaktycznych, - liczba osób biorących udział w programie	2024 - 2027
	Edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej, narkomanii, uzależnień środkami psychotropowymi i behawioralnymi	Jednostki organizacyjne gminy, GKRPA	- liczba osób biorących udział, - liczba spotkań, - liczba programów	2024 - 2027
	Propagowanie działań informacyjno – edukacyjnych Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym propagowanie ulotek, broszur	Jednostki organizacyjne gminy, GKRPA	- liczba rozprowadzonych ulotek, broszur	2024 - 2027